

NAJAARSBIJEENKOMST VMSZ 5 OKTOBER 2017

Ledenvergadering plus inhoudelijke bijeenkomst. Voor alle mediators in strafzaken en iedereen die deze specialisatie overweegt en / of betrokken is, of wil zijn, bij mediation in strafzaken. Lid worden kan ter plaatse.

• **Meer op pagina 2** >

VMSZ BEREIDT ZICH VOOR OP NIEUWE RONDE LOBBYWERK

BEGROTING 2018 INGEDIEND, MAAR TOEKOMST MEDIATION IN STRAFZAKEN BLIJFT ONGEWIS

De door het demissionaire kabinet ingediende begroting 2018 rept alleen in een bijlage van “mediation in het strafrecht”. Het staat in bijlage III, getiteld “Moties en toezeggingen”, van de Memorie van toelichting bij de Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (pagina 163 van 229): “Motie Recourt c.s. over het reserveren van minimaal 1,5 miljoen voor mediation in het strafrecht”. En daarnaast: “Uw Kamer zal uiterlijk bij behandeling van de VenJ begroting voor volgend jaar (in het najaar van 2017) worden geïnformeerd over de wijze van uitvoering”. Verder wordt er in de

begroting inhoudelijk geen letter aan het onderwerp gewijd. Na de in de herfst van 2016 en opnieuw tijdens het afgelopen voorjaar, moeizaam bevochten financiering voor de landelijke uitrol van mediation in strafzaken, is structurele financiering voor mediation in strafzaken nog steeds ongewis.

Zal er volgend jaar nog wel geld zijn om verder te kunnen gaan met mediation in strafzaken? Daar gaat 't om. Het bestuur van de VMSZ bereidt zich dan ook voor op weer een ronde lobbywerk dit najaar. Intussen is de VMSZ is nog altijd betrokken bij

het landelijk uitrollen van mediation in strafzaken en het waar nodig ondersteunen van collega's en verwijzers. Door aan verschillende professionals en verwijzers voorlichting te geven en vooral door met hen ervaringen met mediation in strafzaken te delen, krijgt mediation in strafzaken steeds meer een vaste plek binnen het strafproces.

Dat is uiteindelijk ook het streven van de VMSZ: verwijzing naar mediation in strafrecht moet net zo gewoon worden als andere middelen, zoals de taakstraf, die vóór de invoering ervan ook de nodige twijfel ontmoette.

EENDUIDIGE KWALITEITSSTANDAARD

Het bestuur van de vereniging zet zich in voor een eenduidige kwaliteitsstandaard van de mediator in strafzaken, door

1. het verzamelen van kwaliteitsindicatoren uit eerdere initiatieven
2. participatie in het onderzoek ‘*Strafrechtmediation in kwaliteit geborgd*’ van de Hogeschool Utrecht (verschijnt medio 2019)

BEST PRACTICES #1

Onze vereniging beveelt ten sterkste aan om mediations in strafzaken met twee mediators te begeleiden.

Waarom? Lees verder op pagina 2 >

NAJAARSBIJENKOMST VMSZ 5 OKTOBER 2017

Aanmelden vóór 1 oktober 2017 via
e-mail: info@vmsz.nl

Leden kosteloos. Belangstellenden € 45
contant te voldoen bij aankomst.
2 PE-punten MfN

Locatie: Sir Isaac (by A Solution)
Newtonlaan 51, 3584 BP UTRECHT

Agenda:

14:00 – 14:40 Ledenvergadering
14:50 – 15:20 Ontvangst
15:20 – 17:00 **Workshop**

crash-course

Schadefonds Geweldsmisdrijven en mediation

(toegankelijk voor niet-leden)

*Mediators in strafzaken zijn belangrijke
doorverwijzers voor het Schadefonds:
alleen gebeurt doorverwijzing op dit
moment nog mondjesmaat.*

*Voor mediators in strafzaken is het
bespreken van (de mogelijkheid van) het
aanvragen van een tegemoetkoming met
partijen een betekenisvolle interventie.*

Sprekers:

15:20 - 15:40 **mr. Monique de Groot** -
directeur Schadefonds Geweldsmisdrijven
Onderwerp: Waartoe is het Schadefonds
Geweldsmisdrijven op aard? Het fonds,
doelen, werkwijze

15:40 – 16:00 **mr. Jeroen Warntjes** -
behandel en bezwaar-jurist bij het schadefonds
Onderwerp: Hoe kijkt het Schadefonds naar
de aanvraag, wat zijn criteria voor toewijzing
(is het letsel ernstig genoeg?); hoe werkt dat
bij aanvragen na huiselijk geweld, ernstig
letsel na uitgaansgeweld, burenruzies,
verkeersongevallen en wat is het beleid van
het schadefonds met betrekking tot
verrekening met de schadevergoeding die de
dader betaalt?

16:00-16:20 **mr. Janny Dierx** -
lid van het Schadefonds en praktiserend
mediator in strafzaken

Onderwerp: De betekenis van het
Schadefonds Geweldsmisdrijven voor
mediation in strafzaken, over thema's die van
belang zijn in de mediationpraktijk, het
tijdstip waarop de aanvraag wordt gedaan en
de wisselwerking met het aanvragen van de
tegemeetkoming en het bespreken van
verantwoordelijkheid (eigen aandeel) tijdens
de mediation.

16.20 – 16.35 Koffie
16.25 – 17.00 Discussie
17.00 – 18.00 Afsluiting / borrel

BEST PRACTICES #1

MEDIATIONS IN STRAFZAKEN ALTIJD MET TWEE MEDIATORS

Onze vereniging beveelt ten
sterkste aan om mediations in
strafzaken met twee mediators te
begeleiden. Waarom?

Het traject is in principe kort:
twee intakes, één gezamenlijk
gesprek, een enkele keer vaker, of
pendelgesprekken. In dat korte
traject worden zaken besproken
die bij alle betrokkenen tot
(heftige) emoties kunnen leiden.

Door als duo-mediators op te
treden, borgen de mediators dat er
voldoende gelegenheid bestaat die
emotie te adresseren. Als
bijvoorbeeld één partij
geëmotioneerd de kamer uit loopt,
wil dat niet zeggen dat de andere
partij niet evenzeer geëmotioneerd
is.

Ook zie je met twee meer dan één:
hoe komt een uitspraak van de een
bij de ander aan, trekt iedereen het
gesprek nog wel, dat is met het
oog op secundaire victimisatie in
strafzaken van groot belang. Er
spelen voor betrokkenen grote
belangen, zowel bij het slachtoffer
als bij de verdachte, waarbij
uiterste zorgvuldigheid van de
mediators gevraagd wordt.
Daarvoor is het goed om met

elkaar te kunnen bespreken hoe
het traject verloopt, wat een
goede interventie kan zijn, et
cetera.

En last but not least: mediations
begeleiden leer je door te doen,
wat is er mooier dan dat je met
een collega kunt evalueren wat er
goed ging en wat er beter kon?

Natuurlijk kunnen er
omstandigheden van overmacht
zijn waardoor je een keer alleen
moet opereren. Vaak kun je dan
alsnog na de individuele intakes
het gezamenlijk gesprek op een
ander moment wèl als duo-
mediators begeleiden.

VMSZ-WORKSHOP MEDIATIONCONGRES

De VMSZ zal tijdens het zevende
Mediationcongres (1 december
2017) een workshop verzorgen
over mediation in strafzaken.

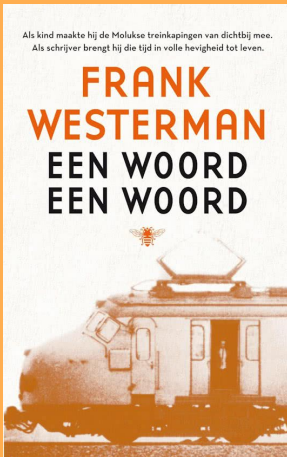
Zie: www.mediationcongres.nl

WORD LID VAN DE
VMSZ-GROEP OP
LINKEDIN

VMSZ OP TWITTER
[@MediationStrafz](https://twitter.com/MediationStrafz)

BOEK

Westerman zoekt in een onderhoudende literaire stijl naar aanknopingspunten. Hij zoekt naar het tegengif tegen de nieuwe nietsontziende terrorist. Kan het woord het geweld stoppen? Westerman beschrijft aan de hand van een gebeurtenis uit zijn jeugd, de treinkapingen door Molukse kapers, de veranderingen van het geweld. En in de pas daarmee ook de verandering in de aanpak van dergelijk geweld. Hij beschrijft de Hollandse methode (eerst praten en dan schieten) en legt die aanpak naast de 'Russische', die van ongeremd tegengeweld. Denk aan de ruim honderd doden die stierven door het gebruik van een geheim gas... Een intrigerend kijkje achter de schermen van onderhandelaars en een bovenal een eerlijke bespiegeling over een donker hoofdstuk van de vaderlandse geschiedenis. - *De Bezige Bij*, €19,90

POLITIEKE LOBBY

Opnieuw moet de politiek overtuigd worden van nut en noodzaak van mediation in strafzaken.

Daarom op de laatste pagina van deze nieuwsbrief (pagina 4) het doorwrochte, wetenschappelijk onderbouwde verhaal over hoe en waarom mediation in strafzaken wérkt, voor slachtoffers, verdachten en samenleving. Een echte *longread*, geschreven door Marion Uitslag.

Help onze politici aan de goede argumenten om mediation in strafzaken nu eindelijk voor de toekomst structureel financieel mogelijk te maken.

Marion heeft ook een samenvatting van haar *longread* gemaakt, een handige argumenten-kaart om in een debat bij de hand te hebben. Of als je een ingezonden brief, of opiniestuk voor de krant schrijft.

Onderdaan deze pagina. Om uit te knippen.

Spread the word!

WAAROM MEDIATION IN STRAFZAKEN WÉRKT

1. Mediation in strafzaken is onderdeel van herstelbemiddeling. Het belang van herstelrecht is in internationaal onderzoek aangetoond voor:

I Slachtoffer:	- wordt ontschuldigd - emotioneel en psychisch herstel wordt bevorderd - de angst voor dader wordt verminderd
II Dader:	- minder recidive - meer verantwoordelijkheid richting slachtoffer
III Slachtoffer en dader:	- meer procedurele rechtvaardigheid - meer gevoel van zelfrespect en zelfwaardering
IV Samenleving	- in zichzelf beter herstellende samenleving als gevolg van sneller en beter 'herstellende' slachtoffers en daders - besparing op kosten als consequentie van het delict, met name kosten die met leed gepaard gaan (zoals verminderde arbeidsproductie, kosten voor de geestelijke gezondheidszorg)

2. Mediation in strafzaken vindt plaats in een zeer vroegtijdig stadium van het strafproces (voorafgaand en/of lopende het strafproces) en dat betekent dat de voordelen van herstelbemiddeling zo snel mogelijk geplukt worden (uiteraard met oog voor de situatie van slachtoffer en dader).

3. Mediation in strafzaken wordt als zeer succesvol ervaren door alle betrokkenen. Ruim 80% Van de zaken eindigt met een overeenkomst.

4. Mediation in strafzaken speelt een rol in het strafproces (art 51h Sv lid 2: *Indien een bemiddeling tussen het slachtoffer en de verdachte tot een overeenkomst heeft geleid, houdt de rechter, indien hij een straf en maatregel oplegt, daarmee rekening.*)

MEDIATION IN STRAFZAKEN WERKT VOOR SLACHTOFFERS, VERDACHTEN EN SAMENLEVING

Door Marion Uitslag

Mediation in strafzaken is waardevol omdat het werkt (Cleven et al, 2015). Het werkt voor slachtoffers, verdachten en de samenleving. Mediation in strafzaken valt onder de paraplu van 'herstelbemiddeling'. Mediation in strafzaken is een specifieke vorm van herstelbemiddeling en vindt plaats voorafgaand en lopende de rechtszitting, met andere woorden: herstelbemiddeling in een vroegtijdig stadium.

Bovendien kent Mediation in strafzaken een aantal specifieke en formele regels. Er wordt gestart met een mediationovereenkomst, waarin een aantal spelregels zijn opgenomen die het mediationtraject reguleren (zoals geheimhouding, vrijwilligheid, commitment e.d.). En het traject wordt beëindigd met een overeenkomst waarin de afspraken die er tussen verdachte en het slachtoffer zijn gemaakt, zijn vastgelegd. Deze afspraken worden meegenomen in het vervolgtraject van de strafzaak. (art 51h Sv lid 2: Indien een bemiddeling tussen het slachtoffer en de verdachte tot een overeenkomst heeft geleid, houdt de rechter, indien hij een straf en maatregel oplegt, daarmee rekening) Mediation in strafzaken speelt met andere woorden een rol tussen dader en slachtoffer maar kan ook het strafproces beïnvloeden.

Het belang van herstelbemiddeling is inmiddels aangetoond. Er is veel (internationaal) onderzoek gedaan waarin het nut en de noodzaak van herstelrecht is aangetoond (Latimer et al., 2005; IVOR report, 2016).

Dit vertaalt zich op de eerste plaats naar de persoon van het slachtoffer. Diens positie als slachtoffer wordt in Mediation in strafzaken erkend. Dit doordat de dader verantwoordelijkheid neemt en het slachtoffer hierdoor wordt ontschuldigd (Koss, Bachar & Hopkins, 2003). Daarnaast wordt het emotioneel en psychische herstel van het slachtoffer bevorderd. Onder andere als gevolg van de aandacht voor het aangedane leed en voor de behoeften die hierdoor zijn ontstaan (Angel, 2005 in Sherman & Strang, 2007; Johnstone & van Ness, 2007). Ten derde wordt de angst aangaande een confrontatie met de dader verminderd. En dit kan leiden tot een groter veiligheidsgevoel (De Mesmaecker, 2011).

Vanuit de invalshoek van de dader leidt toepassing van herstelrecht ten eerste tot vermindering van recidive (Sherman & Strang, 2007; Nugent et al, 2003; Shapland et al, 2008; Latimer et al, 2005; Bonta et al., 2002; Umbreit et al., 2004; Claessen, Zelen, Zebel en Nelen, 2015). Ten tweede neemt de verantwoordelijkheid richting het slachtoffer toe. Dit blijkt onder andere uit het feit dat daders hun gemaakte afspraken over herstel en schade beter nakomen (Umbreit et al., 2004; Walgrave, 2006).

Zowel slachtoffers als daders ervaren meer procedurele rechtvaardigheid doordat zij actief betrokken zijn bij 'de oplossing' van het gepleegde feit, hun verhaal kunnen vertellen en gehoord worden (Vanfraechem & Boliver Fernandez, 2015; Mirsky, 2004; Walgrave, 2006). Bovendien ervaren slachtoffers en daders na afloop van de

strafrechtmediation meer gevoelens van zelfrespect en waardering (Morris, 2002, Haas, 2003 in Rap & De Vries, 2007).

Met andere woorden: voor zowel slachtoffer als de dader/verdachte geldt dat zij persoonlijk voordeel onttelen aan herstelbemiddeling.

Wat levert herstelbemiddeling de samenleving op?

Een simpel antwoord op deze vraag is dat een samenleving, waarin zowel slachtoffers als daders sneller en beter herstellen van een delict, een zichzelf sneller en beter herstellende samenleving oplevert.

Herstel kan ook gekoppeld worden aan de besparing van kosten. Delicten gaan namelijk gepaard met kosten, waarmee niet alleen slachtoffers en daders maar ook de samenleving wordt geconfronteerd.

Kosten van delicten zijn onder te verdelen in (Dubourg en Hamed, 2005):

1. Kosten in anticipatie op een delict; hierbij gaat het vooral om preventie maatregelen zoals hangsluitwerk, camera's, alarmsystemen, bewaking en dergelijke.
2. Kosten als consequentie van het delict: denk aan de kosten voor het slachtoffer en zijn omgeving (financieel, medisch en leed) en de kosten voor de dader en zijn omgeving (financieel, en leed) (Cohen, 2005).
3. Kosten als reactie op het delict: dit zijn de kosten die met de opsporing, vervolging, berechting en tenuitvoerlegging gepaard gaan en de kosten voor hulp aan slachtoffers.

Mediation in strafzaken heeft weinig relatie met de kosten in anticipatie op een delict (ad.1) en ook met de kosten als reactie op het delict (ad.3), omdat de strafrechtprocedure gewoon doorloopt naast Mediation in strafzaken. Het is echter niet ondenkbaar dat door het vroegtijdige contact tussen dader en slachtoffer het slachtoffer eerder herstelt en daardoor minder hulp in een later stadium heeft.

Mediation in strafzaken heeft wel degelijk een verband met de kosten als consequentie van het delict oftewel met de schade die wordt veroorzaakt door criminaliteit (Groot et al, 2007). Uit buitenlandse studies blijkt dat met name de kosten van leed verreweg de belangrijkste kosten zijn waarmee criminaliteit gepaard gaat (Cohen, 2005; Dubourg en Hamed, 2005).

Leed vormt de opmaat tot allerlei andere maatschappelijke kosten, denk hierbij aan kosten als gevolg van productieverlies door kort- of langdurige arbeidsongeschiktheid (Brand & Price, 2000) en medische kosten, waarbij met name de kosten voor de geestelijke gezondheidszorg behoorlijk kunnen oplopen (Miller et al, 1996).

Mediation in strafzaken gaat over het herstel van het aan het slachtoffer aangedane leed aan in een zo vroeg mogelijk stadium. Daarnaast helpt het bij het voorkomen van vergelijkbaar leed in de toekomst omdat de verdachte/dader minder recidiveert, meer

verantwoordelijkheid neemt richting het slachtoffer en de afspraken over herstel en schade beter nakomt.

Uit de pilots Mediation in strafzaken die de afgelopen periode bij verschillende rechtbanken zijn uitgevoerd blijkt sprake van een zeer hoog slagingspercentage, te weten ruim 80%. Met name dit laatste geeft in het licht van het hierboven beschreven reden om Mediation in strafzaken alle ruimte te bieden.

***

Referenties

- ADR Center (2010) The cost of Non ADR –Surveying and showing the actual costs of Intra-Community Commercial Litigation, Survey Data Report, EU Rome.
- Bonta, J., Wallace-Capretta, S., Rooney, J. & McAnoy, K. (2002). An outcome evaluation of a restorative justice alternative to incarceration. *Contemporary Justice Review*, 5 (4), 319-338.
- Brand, S. en R. Price (2000). The economic and social costs of crime. *Home Office Research Study* 217, UK
- Claessen, J., Zeles, G., Zebel S. & Nelen, H. (2015) Bemiddeling in strafzaken in Maastricht II. Onderzoek naar de samenhang tussen bemiddeling en recidive, *Nederlands Juristenblad*, afl. 29, 2015
- Cleven, I., K.M.E. Lens & A. Pemberton, (2015) De rol van herstelbemiddeling in het strafrecht, *Eindrappage Onderzoek pilots Herstelbemiddeling*, WODC, Tilburg, Intervict p. 1 -6.
- Cohen, M.A. (2005). *The Costs of Crime and Justice*. New York: Routledge.
- De Mesmaecker, V. (2011). *Perceptions of justice and fairness in criminal proceedings and restorative encounters: Extending theories of procedural justice*. PhD dissertation. Leuven: KU Leuven.
- Dubourg, R. & J. Hamed, (2005) Estimates of the economics and social costs of crime against individuals and households 2003/04 Home Office Online Report
- Groot, I., T. de Hoop, A. Houkes, D. Sikkel (2007) De kosten van criminaliteit, Een onderzoek naar de kosten van criminaliteit voor tien verschillende delicttypen, *Onderzoek in opdracht van het WODC*, Amsterdam, SEO rapport nr. 197.
- Johnstone, G. & Van Ness, D. (2007). The meaning of restorative justice. In : G. Johnstone, & D. Van Ness (Eds.), *Handbook of restorative justice* (pp. 5-23). Cullompton: Willan Publishing.
- Koss, M., Bachar, K. & Hopkins, C. (2003). Restorative justice and sexual violence. Repairing victims, building communities and holding offenders accountable. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 989(1), 384-396.
- Latimer, J., C. Dowden & D. Muise, (2005) The effectiveness of restorative justice practices: a meta-analysis. *The prison journal*, Vol. 85, No. 2, 127-144
- Miller, T.R., M.A. Cohen en B. Wiersema, 1996, *Victim Costs and Consequences: A New Look*. National Institute of Justice, Washington, USA.
- Mirsky, L. (2004). A Summary of 'A survey of assessment research on mediation and restorative justice' by Paul McCold. *Restorative Practices E-Forum*, June 29.
- Morris, A. (2002). Critiquing the critics, a brief response to critics to restorative justice. *British Journal of Criminology*, 42, 596-615.
- Nugent, W., Williams, M. & Umbreit, M.S. (2003). Participation in victim-offender mediation and the prevalence and severity of subsequent delinquent behaviour: a meta-analysis. *Utha Law Review*, 137(1), 137-66.
- Rap, S. & De Vries, S. (2007). *Evaluatieonderzoek Herstelbemiddeling. Jeugdige daders over het herstelgesprek*. Universiteit Utrecht, Masterscriptie Criminologie.
- Shapland, S., Atkinson, A., Atkinson, H., Dignan, J., Edwards, L., Hibbert, J., ... Sorsby, A. (2008). Does restorative Justice affect conviction? The fourth report from the evaluation of three schemes. *Centre for Criminological Research University of Sheffield*.
- Sherman, L.W., Stang, H., Angel, C., Woods, D., Barnes, G.C., Bennett, S. & Inkpen, N. (2005). Effects of face-to-face restorative justice on victims of crime in four randomised, controlled trials. *Journal of Experimental Criminology*, 1, 367-395.
- Sherman, L.W., & Strang, H. (2007). *Restorative Justice: the evidence*. London, the Smith Institute.
- Umbreit, M.S., Coates, R.B. & Vos, B. (2004). *Victim-Offender Mediation: Three Decades of Practice and Research*. *Conflict Resolution Quarterly*, 22(1-2), 279-303.
- Vanfraechem, I. & Bolivar Fernandez, D. (2015). Restorative Justice and Victims of Crime. In L. Vanfraechem, D. Bolivar Fernandez & I. Aertsen (Eds.), *Victims and Restorative Justice* (pp. 48-75). New York: Routledge *Frontiers of Criminal Justice*.
- Walgrave, L. (2006). Herstelrecht: internationaal evaluatieonderzoek – methodologie en tendensen. *Tijdschrift voor Herstelrecht*, 6(2), 9-21.